

יורם שדה, ת.ז. 008516734
מרח' זכרון קדושים 3, יפו
טלפקס: 03-5064417

X

המערער

- נגד -

1. שמעון לב
2. מיכל יקל
3. נסים נסים
4. ציפורה נסים
5. יצחק כהן
כולם ע"י ב"כ עו"ד י. בוכבינדר
מרח' מודליאני 14, תל-אביב
טלפון: 03-6910049 פקס: 03-6953964
6. עיריית תל-אביב
ע"י ב"כ עו"ד א. שרקון
מרח' יבנה 15 תל-אביב
טלפון: 5662808, פקס: 5662801

המשיבים

עיקרי טיעון ותיק מוצגים מטעם המערער

מוגשים בזה עיקרי טיעון ותיק מוצגים מטעם המערער.

העתק נשלח ישירות לבאי כוח המשיבים.

יורם שדה
המערער

חלק ראשון: רקע כללי

א. מבוא

1. הנושא שהונח לפתחו של בית משפט השלום היה תביעה להסרת צמחיה הצומחת בשטח ציבורי בשוליה הצפוניים של הרחבה הצופה אל הים בקצה רחוב זכרון קדושים ביפו בחזית הבית שבו אני מתגורר משנת 1949, המהווה גם אתר הנצחה לאבי, האלוף יצחק שדה ז"ל. בית המשפט קיבל את טענותיהם של התובעים שהצמחיה האמורה מהווה סכנה להולכי רגל ומקור לסכסוכי שכנים, וציווה עלי להסירה תוך 60 יום ולסלול במקומה מדרכה.
 2. על פניו, הנושא נראה שולי וזניח, עניין פעוט שאינו ראוי שמערכת המשפט תבזבז בגינו זמן יקר. בעיקרי טיעון אלה אנסה לשכנע שאין הדבר כך: **צמחיה זו, הקיימת במקום מאז שנות ה-50, מהווה חלק חיוני ובלתי נפרד מאתר הנצחה בעל חשיבות לאומית וחינוכית רבה המהווה מוקד משיכה למאות מבקרים בשנה. הסרתה תהיה פגיעה מיותרת בחווייתם של אלפי האנשים העתידים לבקר במקום בשנים הבאות.**
 3. יתרה מזאת, הטענות בדבר היותה של הצמחיה מטרד ליחיד הן חסרות שחר ונטענו בחוסר תום לב. להלן אנסה להראות שלאמיתו של הדבר הצמחיה האמורה אינה מפריעה לתובעים כמלוא הנימה, והתביעה להסרתה נובעת ממניעים אחרים, ואינה אלא חוליה אחת מיני רבות במאבק שהם מנהלים נגדי עקב התנגדותי לתכניות הבניה הבלתי חוקיות שלהם בטווח 100 מ' מחוף הים. **הסיבה הראשונה להגשת ערעור זה היא אפוא רצוני להגן על אתר הנצחה חשוב מפני פגיעה חסרת תקנה בגין טענות בלתי כנות וחסרות יסוד.**
 4. אך יש לערעור זה גם סיבה נוספת, חשובה לא פחות. הבאתי לבית המשפט ראיות חד-משמעיות המוכיחות שהתובעים חיבלו בצמחיה של אתר הנצחה במזיד שוב ושוב, לרבות קלטת וידאו שבה הם נראים מתנגשים בה במתכוון עשרות פעמים במכוניתם **במהלך המשפט**. השופט התעלם לחלוטין מראיות בלתי ניתנות לערעור אלה וקבע שהצמחיה מהווה מקור לסכסוכי שכנים **עקב התלונות הרבות המוגשות בגינה למשטרה ועל כן יש להסירה...** המסר העולה ממסקנה אחרונה זו של השופט הוא בלתי נסבל. משתמע ממנה שהתובעים זכו בתביעתם המשפטית בזכות מעשי החבלה המכוונים שלהם.
- אוי לנו אם בתי משפט בישראל יעניקו פרס על עבירות במקום להעניש בגינן.**

ב. רקע עובדתי

5. עובדות היסוד בתיק זה והראיות המבססות אותן פורטו בהרחבה בכתב הערעור (נספח א') בפרקים 4 ו-5. כפי שהראיתי שם, עובדות עיקריות אלה לא היו שנויות במחלוקות, פרט אולי לחילוקי דעות בין התובעים לבין עצמם או בינם לבין כתבי הטענות שלהם. השאלה העובדתית המהותית היחידה שהיתה שנויה במחלוקת בין הצדדים בערכאה הראשונה היתה האם התובעים פגעו בצמחיה נשוא המשפט במזיד אם לאו. שאלה חשובה זו תיבחן להלן בפרק שיוקדש לכך. נמנה אפוא תחילה את עיקרי העובדות שאין לגביהן מחלוקת:

6. בעת הגשת התביעה במשפט זה התובעים היו כולם בעלי בתים ברחוב זכרון קדושים. תובע מס' 5, מר יצחק כהן, שלא התגורר ברחוב זכרון קדושים מעולם, מכר בינתיים את ביתו. תובעים 1, 2, מר לב וגב' יקל, שקנו בית ברחוב זה בשנת 1999 התגרשו בינתיים ואף הם אינם מתגוררים במקום. מבין חמשת התובעים במשפט זה היחידים המתגוררים עדיין ברחוב זכרון קדושים הם נסים וציפורה נסים, תובעים מס' 3 ו-4, אך גם הם מפרסמים מודעות כדי למכור את ביתם.

7. אני עצמי מתגורר ברחוב זכרון קדושים 3 ביפו ברציפות 57 שנה מאז הגעתי לשם עם הורי בפברואר 1949, בהיותי בן חמש. אבי, האלוף יצחק שדה ז"ל, הקדיש מאמצים רבים לטיפוח הבית והגינה העוטרת אותו ובעיקר לטיפוחו של הגן המשתפל ממנו אל קצה המצוק. גינונו של המקום, שהיה עד אז גבעת כורכר חשופה, נעשה בסיועו ובתכנונו של אברהם קרוון, אדריכל הגנים וראש מחלקת הנטיעות של עיריית תל אביב, שהגנים שתכנן נחשבים לנכסי צאן ברזל של העיר תל אביב. הבית שבו אני מתגורר, והגן העוטר אותו מהווים מאז מותו של אבי אתר הנצחה לזכרו. חשיבותו הציבורית של אתר זה ושל הצמחיה נשוא המשפט כחלק ממנו יפורטו להלן בפרק שיוקדש לנושא זה – תצהירו של האמן דני קרוון, בנו של אברהם קרוון, שהוגש מטעמי לבית המשפט מצורף בזה כמוצג א'.

8. הצמחיה נשוא המשפט החלה להתפשט לשטח הציבורי שברחוב זכרון קדושים לפני עשרות שנים. היא כוללת עצי אשל שקרסו עקב רוחות הים העזות, וכן שיחי מלוח, שרביטן והרדוף. שורשיה של הצמחיה מצויים חלקם בתוך הגן וחלקם מחוץ לו, היא משורגת בצמחיה הפנימית של הגן, המצוי במפלס נמוך ממנה ב-2 מטר, ומהווה מבחינה בוטנית ונופית חלק אורגני ממנו. אין עוררין שהתפשטותה היתה תהליך טבעי ושהיא נמצאת במקום כבר עשרות שנים (ראו עדויות התובעים: 29.1.04 עמ' 16 שורה 1; 3.6.04, עמ' 28 למעלה, תצהירי יוסף סגל ונעמי כהן ותצלומי האויר שהובאו כנספח י' לתצהירי).

9. הצמחיה נשוא המשפט, שמקורה בצמחיה ששתל אבי, נחשבה כל השנים בעינינו ובעיני הגופים הציבוריים שעודדו את אתר ההנצחה (לרבות עיריית תל אביב השולחת למקום דרך קבע סיורים מאורגנים) לחלק בלתי נפרד מן האתר. במשך כ-40 שנה, לא נשמעה מפי איש מעולם כל טענה כנגד קיומה, והיא לא הייתה אף פעם מקור למתח או לסכסוך שכנים. איש מעולם לא התלונן עליה, איש לא הביע מעולם חשש לבטחוננו כהולך רגל, איש לא דרש להסירה ולסלול במקומה מדרכה, איש לא חיבל בה, ואיש לא התנגש בה במכוניתו במתכוון. נהפוך הוא, היא התחבבה על תושבי הרחוב הותיקים, כפי שניתן ללמוד ממכתבם שצירפנו לתצהירי ומתצהירי מר סגל וגב' נעמי כהן. הטענות כנגד הצמחיה החלו להישמע רק בשנת 1998 או 1999, זמן קצר לאחר שמר כהן ומר לב רכשו בתים ברחוב זכרון קדושים ולאחר שהתנגדתי לתכנון הבניה הבלתי חוקיות שלהם בטווח 100 מטר מחוף הים – תצהירי מר סגל וגב' כהן ומכתבם של תושבי הרחוב הותיקים, שהובא כנספח ד' לתצהירי, מצורפים בזה כמוצג ב'.

ג. טענותיהם העיקריות של הצדדים בערכאה הקודמת

10. מהלך המשפט וטענותיהם העיקריות של הצדדים תוארו ביתר הרחבה בפרק 2 בכתב הערעור שלי. בתמצית ניתן לומר שהתובעים טענו שיש להסיר את הצמחיה האמורה משום שהיא מהווה עבורם מטרד ליחיד מארבעה

היבטים עיקריים: א) היא חוסמת את הנוף; ב) היא מפריעה לתנועת כלי הרכב ברחוב; ג) היא גורמת סכנה בטיחותית להולכי הרגל משום שהיא מאלצת אותם ללכת ברחבה; ד) היא מהווה מקור לסכסוך שכנים משום שאני מגיש תלונות למשטרה כל אימת שמישהו פוגע בה בשוגג במכוניתו. לדבריהם, התלונות שהוגשו נגדם בגין שימוש לגיטימי בכביש שליד ביתם אילצו אותם לדרוש את הסרת המפגע.

11. התביעה הוגשה במקורה נגד עיריית תל אביב בלבד, ונודע לי עליה באקראי רק בעקבות הודעת צד ג' שקיבלתי מן העירייה. לאחר שצורפתי לתיק כצד ג' פניתי לבית המשפט בבקשה להצטרף לתיק כנתבע כדי להילחם את מלחמתה של הצמחיה, והשופטת דליה מארק-הורנצ'יק נעתרה לבקשתי חרף התנגדותם של התובעים.

12. כנתבע הגשתי כתב הגנה וכתב תביעה שכנגד. טענותיי העיקריות בכתב ההגנה היו שצמחיה זו, שמקורה בצמחים ששתל האלוף יצחק שדה ז"ל, היא בעלת חשיבות ציבורית רבה כחלק מאתר ההנצחה לזכרו. היא נמצאת במקומה עשרות שנים בלי שאיש התלונן עליה ובלי שאיש פגע בה, מוסיפה נוי לרחוב, אינה מהווה מטרד נופי, תחבורתי או בטיחותי וממילא כלל אינה מפריעה לאיש. יתרה מזאת. התובעים לא פגעו בצמחיה בשוגג כדבריהם אלא חיבלו בה באופן שיטתי במזיד וגרמו לה נזק במתכוון. בתביעת הנגד ביקשתי מבית המשפט להורות לתובעים להימנע מכל פגיעה בצמחיה.

ד. נימוקי פסק הדין

13. מקריאת פסק הדין בפרק "דיון ומסקנות" (סעיפים 21, 22) אנו למדים שבית המשפט שקל את הנימוקים שהעלו התובעים בעד הסרת הצמחיה (מטרד ליחיד) אל מול הנימוקים שהעליתי כנגד הסרתה (חשיבותה הציבורית), ובסופו של דבר (בפסקה המסיימת פרק זה בפסק הדין) הגיע למסקנה שנימוקי הנגד מכריעים: "סבורני כי התובעים השכילו – מחד – להוכיח כי ההפרעה הנגרמת להם מקיומה של הצמחיה במדרכה הצפונית מגעת לכדי מטרד של ממש, ומאידך לא שוכנעתי כי קיים אינטרס לגיטימי בעל חשיבות חברתית רבה, המצדיק המשך קיומו של המטרד" (סוף סעיף 22). דברים דומים נאמרים גם בסעיף 33.

14. מן הדיון המפורט בהמשך פסק הדין אנו למדים שהשופט דחה את שתי טענות המטרד הראשונות של התובעים, הסתרת הנוף, והפרעה לכלי רכב (סעיפים 23 ו-28 בפסק הדין), אך קיבל את שתי טענותיהם האחרות, קרי שהצמחיה גורמת סיכון בטיחותי להולכי רגל (סעיף 29) ואת טענתם הבסיסית הגורסת שהצמחיה מהווה מקור לסכסוך שכנים עקב תלונות הסרק המוגשות בגינה למשטרה (סעיף 30). מאידך בית המשפט דחה את טענתי בדברי חשיבותה הציבורית של הצמחיה (סעיפים 31, 32, 33) ודחה גם את תביעת הנגד שהגשתי בנימוק שלא הוכחתי שהתובעים גרמו נזק כלשהו לצמחיה בוודאי לא נזק במזיד (סעיף 42).

15. פסק הדין עומד אפוא על ארבע קביעות עיקריות: א) שהצמחיה גורמת סיכון בטיחותי להולכי רגל; ב) שהיא גורמת לסכסוכי שכנים; ג) שהתובעים לא פגעו בצמחיה במזיד; ד) שאין לצמחיה חשיבות ציבורית. להלן אנסה להראות שבית המשפט קמא שגה בכל ארבע מסקנותיו אלה.

חלק שני: נימוקי הערעור

א. התובעים אינם שכניי

16. טענת היסוד של התובעים והנחת היסוד של פסק הדין (הסעיף הראשון הן בכתב התביעה והן בפסק הדין!) היו שהתובעים הם דיירים ובעלי בתים ברחוב זכרון קדושים. כפי שהוסבר בסעיף 6 לעיל וכפי שפורט בבקשתי להבאת ראיות נוספות בערעור, הנחה זו אינה נכונה עוד: התובעים אינם שכניי (פרט לנסיים וציפורה נסיים המוכרים אף הם את ביתם). מכל מקום, מטענתם העיקרית בדבר המטרד הנגרם להם כדיירים ובעלי בתים ברחוב זכרון קדושים נותר כיום מעט מאוד... אין תימה שלנוכח המצב החדש שנוצר, הם עצמם הסתלקו מטענתם העיקרית וטוענים: "אין רלוונטיות לשאלה היכן מתגורר משיב זה או אחר" (תשובתם לבקשה להבאת ראיות נוספות, סעיף 39).

ב. הצמחיה אינה בגדר סכנה בטיחותית להולכי רגל

17. קיומה של סכנה בטיחותית להולכי רגל הוא ללא ספק שיקול מכריע. אין צריך לומר שאילו הצמחיה הייתה אכן מסכנת סיכון קל שבקלים את הולכי הרגל די היה בכך כדי להכריע כל נימוק אחר. דא עקא שהיא אינה מסכנת את הולכי הרגל כלל. כראיה לכך די להביא את דברי התובעים עצמם. מר וינהבר, מומחה התחבורה שהובא על-ידם לבית המשפט (כדי לתרץ את ההתנגשויות הסדרתיות של כלי רכבם בצמחיה...) אמר בעדותו דברים ברורים כשמש: "אני רואה מפגע למסתובבים במכונית, אני לא רואה מפגע להולכי הרגל..." (29.1.04, עמ' 9, שורות 11,10). ואם לא די בכך, גם מכתבו של מר לב, תובע מס' 1, אלי במאי 2001 שדרש ממני "לאפשר לילדים כולל התאומים לשחק כדורגל במורד הרחוב", מעיד כאלף עדים שמר לב לא ראה ברחבה שבמורד רחוב זכרון קדושים שמץ של סכנה להולכי רגל... מכתבו של מר לב אלי, שהובא כנספח יז לתצהירי, מצורף כאן כמוצג ג'.

18. ואמנם, בנקודה זו מר לב ומומחה התחבורה שהביא צודקים לחלוטין. כפי שהוסבר, תועד והוכח בהרחבה בכתב הערעור שלי בפרק 6, די לבקר ברחוב זכרון קדושים פעם אחת כדי להיווכח חד-משמעית שהטענה בדבר סכנה להולכי רגל היא אבסורד גמור! רחוב זכרון קדושים הוא אחד הרחובות השקטים ביותר בתל אביב אם לא השקט שבהם, ומכונית נידחת מגיעה אליו אחת לשעה או לשעתיים. המקום משמש בכל שעות היממה חניון לאוהבים (או להבדיל לסוחרים סמים) המרגישים ביטחון גמור שלא יופרעו במעשיהם. גם התובעים הודו בעדותם שברחבה נערכו בעבר מדורות ל"ג בעומר ומסיבות חתונה (29.1.04, עמ' 16 שורות 24-27). כל מבקר במקום בכל שעה משעות היום יכול להיווכח בנקל שהרחוב עצמו ובעיקר הרחבה שבקצהו משמשים מסלול טבעי להולכי רגל העושים את דרכם אל נקודת התצפית לנוף הים. ברור לחלוטין שגם אם תיסלל בשוליה הצפוניים של הרחבה מדרכה המאריכה את הדרך לנקודת התצפית, גורלה יהיה בדיוק כגורלה של המדרכה הקיימת כבר בשוליה הדרומיים: איש לא יטרח להשתמש בה – תמונת החתונה משנת 1996 שהובאה כנספח א' לתצהירי – מצורפת בזה כמוצג ד'.

19. יתרה מזאת, כפי שצוין בבקשתי להבאת ראיות נוספות בערעור, הסיבה המכרעת שחייבה, לדעת שופט השלום, את עקירת הצמחיה וסלילת מדרכה במקומה היתה העדרם של מרסני מהירות ברחוב: "העובדה כי לא קיימים ברחוב

מרסני מהירות... היא הנותנת כי יש צורך אמיתי בקיומה של מדרכה בצד הצפוני של הרחוב...” (סעיף 29, פסקה שלישית ורביעית). אך כפי שציינתי בבקשתי האמורה, גם תנאי זה התמלא בינתיים: ברחוב הותקנו לאחרונה מרסני מהירות, ועל כן גם על-פי נימוקי פסק הדין אין כל צורך במדרכה.

20. תשובתם של התובעים לבקשתי להביא כראיה את תמונת מרסני המהירות שהותקנו במקום (סעיף 3 ו-4) מדברת בעד עצמה. הם מוותרים למעשה על טיעון הסרק בדבר הסכנה הבטיחותית להולכי הרגל (ובעצם על כל טענת המטרד ליחיד שעליה עמדה תביעתם!), וטוענים שהנימוק העיקרי להסרת הצמחיה הוא חובתה הכללית של עירית תל אביב להסיר כל “מכשול” בדרך ציבורית, “גם אם אינו מגיע לכדי מטרד של ממש”...

ג. הצמחיה אינה מהווה מקור לסכסוך שכנים

21. פסק הדין קבע שעצם קיומה של הצמחיה הוא מקור לסכסוך שכנים, ועל כן “הסרת הצמחיה... תעקור משורש את הסכסוך המתמשך בין התובעים לנתבע” (סעיף 30). מטפורה ציורית זו של השופט מעידה על רצונו הכן להשכיח יחסי שלום ושכנות טובה ברחוב זכרון קדושים, אך למרבה הצער היא תלושה לחלוטין מן המציאות (אם להשתמש במטפורה דומה לשלו). וזאת בראש ובראשונה מן הסיבה הפשוטה שהתובעים אינם שכניי כלל, ושאינ כיום ברחוב זכרון קדושים כל זכר לסכסוך שכנים... יתרה מזאת, כפי שפירטתי בהרחבה בפרק 7 בכתב הערעור שלי, הצמחיה האמורה לא היתה אף פעם סיבה אמיתית לסכסוך שכנים כלשהו, והדרישה להסרתה נבעה ממניעים שונים לחלוטין. אנסה להסביר כאן בקיצור נמרץ את הסיבות האמיתיות למאבק שהתובעים החלו לנהל נגדי בשנת 1999 ואת המקום האמיתי שצמחיה תמימה ובלתי מזיקה זו מילאה בו.

22. כפי שמפורט ומתועד בכתב הערעור שלי (בפרק 7, תחת הכותרת “מקורו האמיתי של הסכסוך הוא התנגדות לתכנון הבניה של מר כהן”), מן העובדות שהובאו לבית המשפט עולה השתלשלות אירועים ברורה למדי: א) במשך יותר מארבעים שנה, עד שנת 1998 או 1999, איש לא דרש ממני מעולם להסיר את הצמחיה שבחזית ביתי; ב) בשנת 1998 מר כהן ומר לב רכשו בתים ברחוב זכרון קדושים והגישו בקשות להיתרי בניה מופלגים; ג) אני אירגנתי את השכנים להתנגדות לתכנון הבניה אלה והצלחתי למנוע את אישורן במתכונתן המקורית; ד) מר כהן עשה מאמצים ניכרים להרתיע את המתנגדים לתכנון הבניה שלו. בין השאר הוא שלח להם מכתבי איום בתביעות כספיות ואיים עלי ב“פתיחת תיבת פנדורה”; ה. מר לב ומשפחת נסים, שהיו עמי עד אז ביחסם טובים, שינו את יחסם אלי מן הקצה לקצה בערך בסוף שנת 1998, שנת הופעתו של מר כהן בזירה, ובין השאר החלו לדרוש ממני להסיר את הצמחיה הצומחת שנים רבות בחזית ביתי. האסמכתאות הרבות לעובדות אלה מפורטות בפרק 7 לכתב הערעור – מכתביו של מר כהן לשכנים, שהובאו כנספח 2ד לתצהירי, ודברי עירית תל אביב בסיכומיה, המעידים על מניעה אמיתיים של התביעה מצורפים בזה כמוצג ה’.

23. דרישתם של התובעים להסיר את הצמחיה היא רק אחד מני צעדים רבים אחרים, חלקם חמורים ומרחיקי לכת הרבה יותר, שנועדו לפגוע בי ובאתר ההנצחה לזכר אבני (כפי שמפורט בכתב הערעור שלי בפרק 7, תחת הכותרת הנושאת שם זה). צעדים אלה כללו בין השאר הגשת תביעה משפטית כנגד העיריה וממ”י בדרישה שיוסרו כל גדרות

גן יצחק שדה, פניות רבות לרשויות ולגופים שונים בדרישה להסרת גדרות הגן, הגשת תביעה משפטית רבת סעיפים נגדי ונגד כמה משכניי בעילות שונות ומשונות, משלוח מכתבי הכפשה לעיתונות ולגופים ציבוריים רבים, נסיונות להתערב במשפט המתנהל ביני לבין מנהל מקרקעי ישראל בנושא החכרת הגן, אין-ספור תלונות סרק למחלקות השונות של העיריה בנושאים שונים, הטרדת משתתפי סיורים מאורגנים בגן יצחק שדה ועוד כהנה וכהנה. האסמכתאות לכל המעשים הטובים האלה מפורטות בפרק 7 לכתב הערעור. מסכת עובדתית ברורה זו אינה מותירה כל ספק שהצמחיה התמימה הצומחת מאז מחצית המאה הקודמת בחזית ביתי אינה מקור הסכסוך אלא אמצעי ניגוח אחד מני רבים והסרתה תהיה מעשה חסר טעם שלא "יעקור משורש" שום סכסוך.

ד. התובעים פגעו בצמחיה במזיד

24. כפי שציינתי בסעיף 4 לעיל, שגיאתו החמורה ביותר והמקוממת ביותר של בית משפט השלום היתה פסיקתו שיש להסיר את הצמחיה עקב תלונותיי למשטרה על פגיעותיהם של התובעים בה, וזאת משום שהבאתי ראיות מוצקות מאין כמותן שהתובעים פגעו בצמחיה במהלך המשפט במזיד! תלונותיי למשטרה היו ללא ספק המעשה הלגיטימי היחיד שהייתי יכול והייתי לעשות כאזרח שומר חוק כדי להגן על גן ההנצחה מפני ביריונים, ומכיוון שכך הדבר, אין צורך להסביר מדוע נימוק זה של פסק הדין פוגע בעקרונות הבסיסיים ביותר של מדינה מתוקנת. אין אפוא ספק שהשאלה אם הפגיעות בצמחיה היו בשוגג או במזיד היא שאלה עובדתית מכרעת בתיק זה. לפיכך דנתי בה בהרחבה רבה ביותר בפרק 8 בכתב הערעור שלי. והרי עיקרי הדברים:

25. הראיות שהבאתי לבית המשפט בעניין זה היו רבות ומגוונות. מפאת קוצר היריעה אציין רק שהאסמכתאות ומראי המקומות הרבים פורטו וצוטטו בפרק 8 בכתב הערעור. ראוי לציין שבחלק ממעשים אלה הודו אף התובעים עצמם בבית המשפט. מכל מקום, הוכחנו בבית המשפט בין השאר שבטרם החלו התובעים לפגוע פגיעה ממשית בצמחיה הם השמיעו איומים מפורשים לעשות זאת. הוכחנו גם שמר לב חתך במגזרי תיל גדרות שהציבו שכנים ליד ביתם וכילה את חמתו גם בגדר התיל של גן יצחק שדה. הוכחנו שגב' נסים חתכה ענפים רבים מן הצמחיה נשוא המשפט במזמרה. הוכחנו בבית המשפט ש"אלמונים" שפכו פעמיים על הצמחיה חומרים רעילים באישון לילה. הוכחנו שלאחר הקדמות צנועות אלה החלה מסכת שיטתית של התנגשויות רבות עצמה בצמחיה בטנדר של מר לב וגב' יקל. תחילה עשה זאת מר לב, אך לאחר שהוזהר על-ידי המשטרה העביר את הלפיד לגב' יקל שעשתה זאת עשרות פעמים במהלך המשפט וחדלה ממעשיה הנלוזים רק לאחר שקיבלה צו הרחקה מן המשטרה זמן קצר בטרם עזבה את השכונה. בין הראיות שהבאנו היו שתי חוות דעת של אגרונום המעידות שמעשים אלה גרמו לצמחיה נזק ממשי, מכתבי אזהרה מן המשטרה ותצהירים של כמה עדי ראיה לרבות של קצין המשטרה שטיפל בתיק – מדגם מייצג של ראיות לגרימת נזק מכוונת לצמחיה שהובאו בפני הערכאה הקודמת מצורף בזה כמוצג ו'.

26. אך ההוכחה החותכת ביותר היתה קלטת וידאו באורך 15 דקות המתעדת כמעט שלושים התנגשויות של שמעון לב ורעייתו דאז מיכל יקל בצמחיה! כפי שצוין בסעיף 9 בתצהירו של רפ"ק בדימוס גולדשטיין (המצורף כאן כמסמך אחרון במוצג ו') מצלמת הוידאו הוצבה בהנחית המשטרה. קלטות אלה מוכיחות לא רק את מעשי התובעים אלא

גם כוללות הדגמות המוכיחות שאין כל קושי להסתובב במכונית ברחבה בלי להתקרב לצמחיה כמלוא הנימה (כפי שקבע גם פסק הדין בסעיף 28) והדגמה אחת (מן ה-20.8.01) המנציחה את נסיונותיה הפתטיים של גב' יקל למנוע ממני לצלם את מעשה החבלה ומהווה הוכחה חד-משמעית נוספת ל"יסוד הנפשי" - קלטת הוידאו שהובאה כנספח כ' לתצהירי (שהוסבה לפורמט DVD), ודברי ההסבר הרלוונטיים מתוך כתב הערעור שלי מצורפים בזה כמוצג ז'.

27. ואם לא די בהוכחות הפוזיטיביות, ניתן להגיע למסקנה הבלתי נמנעת שההתנגשויות בצמחיה נעשו במזיד גם בדרך השלילה. עובדה היא שפרט לתקופת מגוריהם הקצרה של מיכל יקל ושמעון לב ברחוב זכרון קדושים (בין 2001 ל-2003) איש לא התנגש בצמחיה במכוניתו מעולם, ומכל מקום מעולם לא הוגשה נגד איש מלבדם תלונה בגין פגיעה מעין זו. מאז עזבו בני הזוג את המקום חזרו השקט והשלווה לרחוב זכרון קדושים.

28. השופט בערכאה הקודמת התעלם לחלוטין מכל הראיות הללו ונמנע אפילו מלהזכירן בפסק הדין. הוא סירב לקבל את מכתבה של הפרקליטות המודיע על ההחלטה להעמיד את הנלווים למשפט פלילי ואת עדותו של מר הרטמן ממחלקת הגנים והנוף של עיריית תל אביב שהעיד במשטרה על הנזקים המכוונים שנגרמו לצמחיה. קביעתו השרירותית לחלוטין "לא הוכח כי הנתבעים שכנגד גרמו לצמחיה נזק כלשהו ובוודאי שלא הוכח 'נזק בזדון'" (סעיף 42) היא אולי השגיאה החמורה ביותר של פסק הדין. שכן העובדה שהנתבעים לא המתינו לפסק הדין וניסו לעשות דין לעצמם במהלך המשפט הייתה צריכה להוות סיבה מספקת להעיפם בבושת פנים מבית המשפט.

ה. חשיבותה הציבורית של הצמחיה

29. ניסיתי לשכנע את בית המשפט שלצמחיה שבחזית בית יצחק שדה נודעת חשיבות רבה כחלק מן החוויה היחודית של הציבור המבקר בו (ולא רק כ"חציצה" במובנה הטכני כפי שהשופט פירש בטעות את דברי – סעיף 31). כפי שפורט וצוטט בהרחבה בפרק 9 בכתב הערעור, הבאתי לבית המשפט פניות רבות של גופים ציבוריים המדגישים את חשיבותו הלאומית והחינוכית של האתר ובהם מכתביהם של משרד הביטחון, של עמותת דור פלמ"ח, של עמותת אהלי פלמ"ח, של המועצה לשימור אתרים, של המרכז להכרת תל אביב, ושל ראש עיריית תל אביב שלמה להט וכן את תצהיריהם של האמן דני קרוון, בנו של אדריכל הגנים אברהם קרוון שתכנן את הגן עם קום המדינה (ראו מוצג א') ושל יוסי גולדברג, אחד ממדריכי הסיורים המתקיימים במקום מטעם עיריית תל אביב-יפו. דבר מכל החומר הרב שצוין לעיל אינו נזכר ולו ברמז בפסק הדין, והשופט מתבסס בנימוקיו אך ורק על תצהירי ועדותי שלי, כאילו אתר ההנצחה הוא עניין פרטי שלי בלבד – מכתבי הגופים והאישים שהובאו כנספחים לתצהירי ותצהירו של יוסי גולדברג מצורפים בזה כמוצג ח'.

30. הבאתי את המכתבים והעדויות שפורטו לעיל לא רק כדי להסתמך על האמור בהם כהוכחה לחשיבותה של הצמחיה כחלק בלתי נפרד מן האתר, אלא גם כעדות לכך שלא מדובר בעניין פרטי שלי אלא במפעל בעל חשיבות לציבור כולו. במילים אחרות, רציתו להבהיר לבית המשפט שכשאנו מאפשרים למאות אנשים בשנה להיכנס לביתנו הפרטי וללמוד על יצחק שדה, אנו עושים שירות לציבור ולא לעצמנו. שאנחנו עושים זאת לא כדי להציל את זכרו של אבי הפרטי מן השכחה אלא כדי להציל ממנה תקופה חשובה בתולדות ישראל.

31. רק משום שלאחר זה יש ערך וחשיבות ציבורית, אין פגם בכך שחלק ממנו נמצא בשטח ציבורי, וראוי לחלוטין שהרשות הציבורית הרלוונטית, קרי עיריית תל אביב, הרשאית להשתמש בתחום המוגדר כ"רחוב" גם לצרכי גינון (עפ"י הגדרות "רחוב" ו"גן" בחוק עזר [שמירת הסדר והניקיון] לתל אביב-יפו התש"מ-1980) תפרוש על חלק זה את חסותה הרשמית. ואכן עיריית תל אביב בסיכומיה בתיק זה מכירה בחשיבותו ההיסטורית של האתר (סעיף 13 ו-18) ומביעה את הסכמתה לאמץ את הצמחיה האמורה כגינון עירוני (סעיפים 25, 26) – האסמכתאות הרלוונטיות לנושא זה מצורפות בזה כמוצג ט'.

ו. הערכאה הקודמת שגתה בהחלטה להטיל עלי לשלם לתובעים הוצאות משפט

32. כפי שהסברתי בהרחבה בפרק 11 בכתב הערעור, שופט השלום שגה שגיאה חמורה בהטילו עלי לשלם לתובעים הוצאות משפט, וזאת משני טעמים: א) משום שפירושה של החלטה זו הוא שעלי לשלם את הוצאותיו המשפטיות של מי שניסה לעשות דין לעצמו ללא משפט! ו-ב) משום שהשופט נכשל כאן בטעות עובדתית אומללה. בניגוד גמור לאמור בסעיף 43 לפסק הדין, אני הוא זה שהסכמתי להצעת הפשרה של בית המשפט והתובעים הם אלה שסירבו לה – העמוד הרלוונטי מן הפרוטוקול מיום 3.6.04 מצורף בזה כמוצג י'.

ז. סיכום

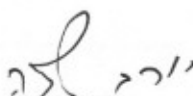
33. בית המשפט הנכבד מתבקש אפוא לקבל את ערעורי ולבטל את החלטתו של בית משפט השלום להסיר את הצמחיה שבחזית בית יצחק שדה, וזאת מן הטעמים הבאים:

א) הסרת הצמחיה תהווה פרס להפרת חוק משום שהתובעים ניסו לעשות דין לעצמם בעוד בית המשפט יושב ודן בתביעתם; ב) לצמחיה חשיבות ציבורית רבה כחלק בלתי נפרד מאתר ההנצחה ליצחק שדה; ג) הצמחיה אינה מהווה סכנה להולכי רגל; ד) הצמחיה אינה מהווה גורם לסכסוך שכנים, וממילא הסרתה לא תשים קץ לסכסוך שכנים. ה) העירייה רשאית להשתמש בשטח ציבורי שיעודו "רחוב" גם לגינון, ועל כן אין כל מניעה חוקית להימצאותה של הצמחיה במקום כגינון עירוני.

34. בית המשפט מתבקש גם לחייב את התובעים להחזיר לי את הוצאות המשפט שנפסקו נגדי ולשלם את הוצאותי המשפטיות שלי משום שהתובעים ניסו לעשות דין לעצמם ומשום שהם אלה שסירבו להצעת הפשרה.

35. על אף האמור לעיל, אני מוכן להסיר את הערעור אם תתקבל הצעת הפשרה שהבאתי בסוף פרק 6 בכתב הערעור. הצעה זו עולה בקנה אחד עם נימוקי פסק הדין, עם שתי טענותיהם של התובעים שאומצו על-ידי בית המשפט, ועם עמדתה של עיריית תל אביב כפי שפורטה בסיכומיה, אך מאפשרת להותיר את הצמחיה ההיסטורית ללא פגע ולא לעקור נטוע!

הצעת הפשרה מפורטת ומוסברת להלן כמוצג יא'.

יורם שדה
המערער